Nr. 141. Sibiiu, Marți, 17/29 Decembre 1896. *Anul XLIV.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45.
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

„Autochefalie?“ Da!

(†) „*Unirea*“ dela 26 a l. c. st. n. consacră aprópe patru pagini întregi exlusiv afacerilor bisericei ortodoxe orientale peste tot și în special mai mult afacerilor bisericei ortodoxe orientale române.

În locul prim publică sub titlul „Autochefalie?“ nisce reflexiuni la primul nostru dela 10/22 l. c. privitoriu la biserica ortodoxă română din România din care reproduce o bună parte; în locul al doilea sub titlul „Schisma progressivum“, se ocupă cu afacerile bisericei orientale din imperiul turcesc; în locul al patrulea ér cu primul nostru menționat, respective cu nisce reflexiuni reciproce privitóre la resolvirea afacerei Metropolitului Ghenadie; în locul al cincilea tot cu acéstă afacere; ér în locul al șeselea dă un rĕspuns „Dreptății“ la o corespondință, ce a publicat acésta din ținutul Făgărașului, privitóre la „ameliorarea salarielor preoților români din budgetul statului.“

N'avem intenție sĕ rĕspundem la tóte cele ce le scrie „Unirea“ în nrul acesta privitóre la diferitele afaceri ale bisericei orientale, ci ne vom mărgini a ne exprima numai în privința autochefaliei bisericei ortodoxe române din România, pe care se vede, că „Unirea“ o trage la îndoélă.

După ce reproduce o mare parte din primul nostru menționat, étă ce dice „Unirea“:

Étă din cuvênt în cuvênt, cum apreciézĕ organul bisericesc din Sibiiu resolvirea crisei primațiale din România.

Noi dela începutul crisei am păstrat o atitudine de tot reservată și ne-am reținut a ne pronunța, mărginindu-ne numai la oficiul de simpli cronicari. Am urmat ținuta acésta, pentruca nimenia sĕ nu ne pótă dice, că voim a pescui în tulbure.

Adi, când crisa e terminată, nu ne mai este iertat a tăcé.

Sĕ luăm dar lucrurile pe rînd.

Pentru cari cuvinte a fost caterisit în 20 Maiu a. c. metropolitul-primat Ghenadie?

Pentrucă a falsificat dogmele, a schimbat liturgia, a comis nenumĕrate simonii și pentru delicte ordinare, precum furt șcl.

Cine l-a caterisit pe metropolitul-primat Ghenadie?

Sântul Sinod al bisericei autochefale ortodoxe din România.

Cine ridică sentența de caterisire deasupra metropolitului primat Ghenadie?

Tot acela-și sânt Sinod al bisericei autochefale ortodoxe din România.

Și pentru cari cuvinte ridică tot acela-și sânt Sinod al bisericei autochefale ortodoxe din România sentența de caterisire de-asupra metropolitului-primat Ghenadie?

Pentrucă metropolitul-primat Ghenadie a negat constant, că nu s'ar închina „primei din primele“ dogme ale religiunii creștine, anume sântei Treimi, și pentru-că după can. 139 dela Cartagena, dacă primul punct de acusare rĕmâne nedovedit, tóte celelalte puncte trebue sĕ cadă (?).

Ei bine, dacă deci greșéla s'a comis cu prima sentență, dacă tóte punctele de acusă au căduț, dacă nedreptate s'a făcut metropolitului-primat Ghenadie, și a fost rehabilitat, atunci întrebăm: de ce a dimisionat metropolitul Ghenadie, și de ce a trebuit sĕ fie ales alt metropolit-primat?

Binevoéscă a ne rĕspunde fóia sibiană, care află așa de înțeléptă și patriotică soluțiunea acésta „unică posibilă“ și așa de corĕspundĕtóre stimei și vadei bisericei autochefale române?

Ori a fost vinovat metropolitul Ghenadie, ori nu. Altă ipotesă nu-i. A fost vinovat? Atunci de ce l-ați rehabilitat? — N'a fost vinovat? Atunci de ce l-ați dimisionat?

„S'a redat bisericei stima, autoritatea și liniștea cuviincióză,“ dice „Tel. Rom.“. Și prin ce anume? Prin aceea, că supremul for bisericesc, sântul Sinod recunósce, că a judecat nedrept, fără a observa condițiunile esențiale de procedură, fără a da ocasie acusatului, sĕ se pótă apĕra? Astfel se ridică stima unei judecătorii, că o faci, ca ea însĕ-și sĕ-și dé vot de blam?

Dacă „Tel. Rom.“ crede, că prin o asemenea soluțiune s'a redat bisericii stima și auctoritatea cuviincióză, fie! Nu le stricăm gustul.

Pe noi ne dóre însĕ de némul nostru, și ne dóre, că prin asemenea proceduri se sgudue încrederea credincioșilor în suprema autoritate morală.

Durere deci, că noi nu putem împărtăși vederea domnilor dela „Tel. Rom.“, că i'ar fi dat bisericii stima și auctoritate cuviincióză, din contră suntem de credința, că biserica ortodoxă română a suferit o grósnică sguduitură.

Pentru că cei ce gândesc cât de puțin, vor vedé, că biserica nu e socotită mai pe sus de celelalalte instituții din stat, că prelații ei se lasă a fi folosiți de puterea laică spre scopuri de partid, că și episcopii trebue sĕ se schimbe după deosebitele guverne, pe scurt, că biserica nu e aceea, ce trebue sĕ fie după instituțiunea ei cea dumnedeéscă: nae tainică, în care sĕ se găséscă adăpost și scăpare sigură.

Dar încolo asta așa a trebuit sĕ urmeze. Schisma s'a rupt dela urmașul Sfîntului Petru, a ajunge sub stăpânirea Sultanului, a Țarului și așa mai departe până la G. Mârzescu.

V'ați făcut *autochefali*, ca sĕ ajungeți — *achefali!*

Ați vrut, sĕ faceți de capul vostru și — v'ați făcut de cap!

Autochefalie = *Achefalie.*

*

Inainte de tóte mulțămim „Unirei“, că dela începutul crisei a păstrat o atitudine de tot reservată, așa dice ea, mărginindu-se numai la oficiul de simpli cronicari, ca nimenea sĕ nu-i pótă dice, că voesce a pescui în tulbure.

Nu-i recunóscem însĕ aserțiunea, că satisfacția dată Metropolitului-Primat, n'ar fi cea mai corĕspundĕtóre între împregiurările date și n'ar fi cea mai salutară pentru interesele bisericei și ale statului, pentru asigurarea păcii între aceste dóuĕ corporațiuni în viitoriu și mai cu sémă pentru asigurarea păcii în biserică.

A fost metropolitul Ghenadie vinovat?

Nu, căci Sântul Sinod, care într'un moment de slăbiciune omenéscă, influințat de un guvern inconsciu de chemarea s'a, l'a osêndit, a ridicat acusa de-asupra lui.

A purces sântul Sinod incorect?

Da, când l'a osêndit, pe nedreptul; ba, când l'a absolvat de sub acea acusă nedréptă.

S'a sguduit prin acésta încrederea credincioșilor în suprema autoritate morală?

Nu, căci Sântul Sinod recunoscêndu-și greșéla și'-a reparat-o; apoi tocmai acești credincioși au silit pe acel guvern inconsciu de chemarea sa sĕ se retragă, ca un alt guvern consciu de a sa chemare sĕ dea metropolitului vătĕmat satisfacțiunea cuviincióză.

Nu i s'a dat metropolitului satisfacție completă?

Aci dicem și noi, că: nu; și o au pretins acésta interesele bisericei și ale statului pentru asigurarea păcii în viitoriu atât între biserică și stat cât și mai cu sémă între suprema autoritate bisericéscă, Sântul Sinod și Metropolitul-Primat, președintele sĕu.

Nu i-se da metropolitului satisfacția cuviincióză pentru vătĕmarea nedréptă?

Atunci credincioșii într'adevĕr și ar fi perdut încrederea în suprema autoritate morală și pacea era perdută pentru mult timp.

I-se da satisfacția completă?

Atunci frecările între Sântul Sinod și președintele seu nu încetau și ușor se puté produce o schismă în biserică, un tulbure, în care ne îndoim, că proselitismul papistaș nu ar fi cercat a pescuí și atunci rătĕcirea cea de apoi era mai rea ca cea dintâiu.

Dar metropolitul Ghenadie ca om înțelept, în interesul bisericei a cedat și n'a insistat pe lângă o astfel de satisfacție.

Étă dar pentru ce a demisionat.

Și tocmai acésta se vede, că-'i dóre pe frații nostri dela „Unirea“, de aceea ar fi dorit domniile lor ca sĕ se dea cestiunei o altfel de resolvire.

Cât privesce votul de blam, ce dice „Unirea“, că 'și-l'a dat Sântul Sinod prin revocarea primei sentințĕ în afacerea metropolitului primat Ghenadie, acela din punct de vedere moral

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Prochemare

cătră locuitori Sasi și Români a Satelor din pămêntul regesc.

Unitul vrășmaș austro-rusesc, se află de pe pămêntul regesc îndelungat, — și așa în locul atâtelor cruțimi în Ardeal arătate, se mai vede încă numai în mica împrejurare a cetății Belgradului un vrășmaș.

Sasi — români! cari vĕ îndeletniciți cu lucrarea pămêntului țĕrii, și nici de tainele amăjitóre, nici de planurile vêndĕtóre n'ați avut încunoștință, pentru care voi ca ușori la minte prin povața viclenilor învĕțători, v'ați lăsat pe căi rĕtăcitóre, a fi purtați. — Voi acum puteți vedé și cunósce, că n'ați fost alta decât uneltele cetăților, a cetățenilor celor mai bogați și a mândrii deregĕtoriilor, lubitóre de singur Interesul lor, cari au născut o isbândă rĕsplătitóre pentru perderea Dișmelor preoțești.

Sasi — români! greșala vóstră este mare, ea este ne credință cătră patrie — însĕ totuși mai ertătóre decât greșala acelora ce spre simțitóre durerea vóstră v'au amăjit pe voi — întorceți-vă dară înapoi la calea cea legiuită, ca bunătăților acelora, care patria împreunată întru cele mai vindecătóre legi peste voi au rĕvărsat, cât mai îngrab sĕ vĕ puteți face părtași — aceste legi vĕ slobodesc pe voi de apăsătórea domnire peste voi și peste casele vóstre, — a cetăților, vĕ împărtășește (cu mĕsurata legiuire dreptul de alegere) și vĕ ridică pe voi la folosirea celor mai sfinte drepturi ale omenirii. —

Uni dintre voi, mai ales români, pentru temerea de drépta pedépsă, se află depărtați — aceia dară prin acésta se dojenesc a se întórce înapoi, și prin acéstă rânduélă li se poruncește, ca cu atâta mai tare sĕ se întórcă la lăcașele sale, cu cât altmintrilea ca niște necredincioși și împotrivitori vor fi socotiți, și la întêmplarea când se vor prinde cu cea mai strînsă pedépsă, dela robie până și la mórte vor aștepta a fi judecați — ér averile lor pe séma Statului se vor secvestra.

Sibii 26. Martie 1849.

Ladislau Csányi,
împuternicit suprem comisariu a țeri.

Instiințare.

Tristele și vêndĕtórele porniri, numai cu puțin de nu aduseră împreunata Ungarie și pe nația magiară în cea de pe urmă perire — mulțime de popóre pe cari le-au crescut și le-au hrănit Ungaria în sînul sĕu, și cu care ungurul bunătățile vieții constituționale cu credință și le-au împărțit, ca ucigătóre s'au sculat asupra patrii, și ca unéltă órbă și sĕlbatecă s'au micșorat a se întrebuința spre cutropirea libertății — fiește-care adevĕrat locuitoriu al patrii cu amar au trebuit sĕ înțelégă, că Sasii, cari după-cum starea lor cea înfloritóre adeverézĕ, așa bogat au fost împărtășiți de bunătățile libertății constituționale, în casurile cele de primejdie pline, — nu numai n'au dat mâna de ajutoriu națiu ungare, ci cu mult mai mult ei au fost cei mai de frunte lățitori a rĕutăților în patrie rĕvărsate, — cele mai de căpetenie cetăți le prefăcură vatra flacărilor, care cuprinse țara a o amerința de prăpădire, și după ce vĕdură așa mulțime de vrășmași din lăuntru, cu cari ei, întru ascuns și de obște s'au împreunat, și încă o parte mare dintru aceștia singur dênșii au rădicat'o asupra națiu ungare, pe care vrênd a o prăpădi n'au fost în stare — nu s'au rușinat și cel mai de pe urmă mijloc a'l întrebuința, și a chema trupe muscălesci pe pămêntul sfânt al patrii, și prin acésta atât patria, cât și némurile înfrățite a le vinde — întru aceia dintru o socotință atât de rece, cât și pĕcătósă, au uitat cea mai puternică lățire a Dumnedeirei părtinitóre de dreptate, și ne stînsa însufletire a națiu magiare cătră patrie și Stat, și așa socotéla lor cea greșită au rĕmas înzădar.

(Va urma).

creştinesc nu e vot de blam, ci o recunóscere publică a greşelii, pe care acela 'şi-a şi îndreptat-o. Sântul Sinod a putut greşí, căci nu e infalibil. In biserica ortodoxă orientală infalibil e numai sinodul ecumenic când aduce decisiuni cu unanimitate în cestiuni de credinţă.

Dar sĕ privim la autochefalie.

Biserica ortodoxă după natura ei divină, are un singur cap suprem, nevĕdut, carele este însuşi întemeietorul ei, Domnul nostru Iisus Christos, ér după natura ei externă, are şi un alt cap, vĕdut, Sinodul ecumenic, compus din delegaţii bisericilor tuturor naţiunilor ortodoxe, preoţi şi laici în proporţiune potrivită.

Astfel a fost vechia constituţie a bisericei creştine preste tot şi astfel este ea şi aḑi în biserica ortodoxă orientală, cu puţine excepţiuni.

Deci nu se mire fraţii nostri dela „Unirea“, când în bisericile nóstre aprópe pretutindenea iau parte la sinóde nu numai preoţi, ci şi mireni, şi că aceştia adese-ori influinţézĕ asupra bisericei, dar numai în cele administrative.

Ceea-ce regretăm noi însĕ în privinţa acestui sinod ecumenic, e numai împrejurarea, că acesta nu e constituit în mod permanent, ca astfel totdéuna sĕ fie la dispositiune pentru resolvirea cestiunilor mai mari, de natură dogmatică d. e.

Deci nu este adevĕrată aserţiunea eterodoxilor, că biserica ortodoxă ar fi achefală, adecă fără cap.

Că biserica ortodoxă este adese-ori influinţată de către stat, acésta nu se întêmplă numai cu ea, ci şi cu celelalte biserici, şi natura lucrului aduce cu sine acésta fiind constituită în organismul seu extern nu numai din preoţi, ci şi din laici. Dar, biserica papistaşă n'a fost şi ea adese-ori influinţată de diferitele state şi naţiuni? Spre mângăerea nóstră putem însĕ constata, că biserica nóstră în cele spirituale n'a fost influinţată, şi dacă a şi fost influinţată vre-odată, a fost numai în mod trecĕtor pănă s'a recules, şi 'i-a succes a convinge pe mireni, pe stat, despre rĕtăcirea lor, şi aceştia s'au retras.

Dar apoi: biserica nu ia parte alăturea cu mirenii la aducerea legilor statului?

Este deci injust, că şi mirenii sĕ ia parte la organisarea ei externă?

Dificultatea e numai, ca nici unul sĕ nu se amestece prea afund în sfera de activitate a celeilalte corporaţiuni. Şi bărbaţii înţelepţi şi cu tragere de inimă pentru biserică şi pentru stat sciu sĕ-şi mărginéscă cercul lor de activitate, atât preoţii în afacerile statului, cât şi statul în afacerile bisericei.

Şi acésta s'a dovedit în modul cel mai clasic la resolvirea cestiunei metropolitului-primat Ghenadie din România, când acéstă cestiune s'a resolvit aşa precum s'a resolvit, spre mulmirea tuturor.

Cât privesce primatul Sântului Petru, acesta, precum nici alt apostol singuratic, n'a fost nici odată capul extern al întregei biserici, ci numai sinodul ecumenic convocat din când în când după trebuinţă. Incolo, după canonul 34 apostolesc, fie care naţiune îşi are, şi trebue sĕ-şi aibă, pe episcopul séu archiepiscopul sĕu, carele stă în fruntea bisericei acelei naţiuni.

Apoi nu e adevĕrat nici aceea, că biserica ortodoxă s'a rupt ea de către urmaşul Sântului Petru. Acésta 'i-am arătat'o „Unirei“ de atâtea ori precum şi în articlii nostrii din anul trecut la cari ea nu ne-a putut rĕspunde decât numai cu sofisme şi cu „Minciuni istorice“.

Biserica ortodoxă nu e achefală; ea, ca biserica universală are un cap nevĕdut, pe Iisus Christos; ca biserică externă are un cap vĕdut, pe Sinodul ecumenic, compus din cas în cas din delegaţii preoţi şi mireni ai bisericilor tuturor naţiunilor, ér ca biserică naţională îşi are pe metropolitul seu, carele stă în fruntea bisericei unei naţiuni.

Metropolie română. „Timpul„ scrie: Ḑiariul englez „Times“ publică o telegramă din Atena, din care extragem pasagiile următóre:

In acelaş timp, complicata cestie eclesiastică a întrat într'o fasă acută, neobicinuită. Afară de activitatea arătată de exarcatul bulgar, cererile naţionalităţilor românesci şi sêrbesci de a fi recunoscute ca atare în numirile de episcopi în Macedonia, sunt reînoite cu îndoită energie. Propaganda românéscă a fost în totdéuna susţinută de Austria şi a fost considerată la Viena ca o supapă de siguranţă pentru energiile patriotice, cari altfel ar fi putut găsi un câmp de acţiune în Transilvania. Un resumat al comunicărilor, cari s'au petrecut în vremurile din urmă între patriarchul şi ministrul turcesc de justiţie şi de culte, în privinţa revindicărilor românesci, cari s'au publicat aḑi aici, aruncă o lumină interesantă asupra ultimelor peripeţii asupra controversei. Se vede, că cererea pentru numirea unui episcop român la Monastir, care a fost făcută întâiu la 1886, şi apoi din nou la 1892, a fost reînoită de curênd, alegêndu-se ca candidat episcopul grec dela Mesembrio, monseniorul Antim, care a fost câştigat pentru causa română.

Monseniorul Antim, care şi-a părăsit diecesa fără voia patriarchului, (acest fapt este inexat, Antim a venit la Constantinopole cu voia patriarchului. N. Red.) se află acum în Constantinopole, unde se pare că a slujit o slujbă românéscă, într'o biserică nesfinţită de către patriarchat. Pórta supunêndu-se remonstranţilor patriarchatului, care după cum se afirmă, a fost susţinut de către ambasada ruséscă, a trimis cestia revindicărilor românesci la hotărîrea patriarchatului şi s'a însărcinat sĕ împedece slujbele de cari s'a plâns patriarchatul. Dacă monseniorul Antim nu se va supune, va fi caterisit şi închis la muntele Athos.

Ḑiariul guvernamental „Proia“ declară, că patriarchatul nu va sta la îndoială ca sĕ declare schisma în contra Sêrbilor şi a Românilor din Macedonia, dar aceştia ar urma pilda Bulgarilor, cerênd o organisare eclesiastică separată.

In acelaş numĕr al ḑiariului „Times“ găsim şi depeşa următóre datată din Constantinopole:

Monseniorul Antim, nou metropolit valach, a adresat un memorand mininistrului de justiţie şi de culte, anunţându-i, că se desparte de către patriarchatul ecumenic grecesc. Metropolitul se pune în acelaş timp sub autoritatea ministeriului de culte şi cere sĕ fie recunoscut de Cap spiritual al comutăţei valache.

Pro domo.

Recensiunea cărţii: „Preotul din Wakefield“ de Dr. P. T. începe a devenì celebră.

Noi nu am luat nici o rĕspundere pentru cele publicate în afacerea acésta; este deci zadarnică încercarea de a ne amesteca pe noi în acéstă afacere.

„Tribuna“ de Duminecă spune publicului seu, că dl Dr. Dăian a dat la redacţiunea foii „Telegraful Român“ o declaraţiune, cu rugarea ca sĕ se publice. Declaraţiunea a fost inmanuată dlui G. Hango, redactor responsabil al „Telegrafului Român“, Joi în 24 Decembre la 10 ½ óre a. m.

De atunci „T. R.“ a apărut de dóue-ori, dar declaraţiunea dlui Dr. Dăian tot nu s'a publicat.

„Tribuna“ însaşi publică acea declaraţiune, mai făcênd observarea, că procedura „Telegrafului Român“ e fără precedenţă în presa română.

Şi pentru-ce e fără precedenţă?

Pentru-că în loc de a publica declaraţiunea dlui Dr. Dăian, publică una a dlui Dr. Bologa, în care acesta spune, că prin declaraţiunea sa anterióră nu a voit sĕ se atingă de persóna dlui Dr. Dăian.

Atât din „Tribuna“ încât ne privesce pe noi.

Acuma sĕ ne spunem şi noi părerea nóstră şi sĕ nutrim speranţa, că „Tribuna“ se va rectifica în înţelesul adevĕrului.

Joi la órele 10 ½ ḑiariul nostru era încheiat şi declaraţiunea dlui Dr. Dăian nu o mai puteam lua pentru nrul de Joi.

O am dat însĕ la cules pentru nrul de Sâmbătă şi s'a şi cules.

Într'aceea afacerea cu recensiunea s'a ventilat în „Tribuna“ de Vineri.

Dl Dr. Bologa vĕḑênd, că dl Dr. Dăian s'a aflat vătĕmat prin declaraţiunea dată, a venit cu declaraţiunea a dóua, pe care o am publicat în numĕrul nostru de Sâmbătă.

Noi am fost de credinţă, că declaraţiunea a dóua a dlui Dr. Bologa va satisface personal pe dl Dr. Dăian. Acesteia i-am şi dat expresiune în o notă a redacţiunei, şi dacă notiţa nóstră s'a pus la locul, unde ea s'a pus, nu e vina redacţiunei. Greşeli de acestea se mai întêmplă şi la alte ḑiare.

*

Şi acuma puţine personal cu domnul Dr. Dăian.

În numĕrul de Duminecă al ḑiariului „Tribuna“ dl Dr. Dăian publică o declaraţiune de următoriul cuprins:

Sibiiu, 26 Dec. n.

În afacerea cunoscută cu Dr. V. Bologa am dat la redacţiunea „Telegrafului Român“ din loc o declaraţiune cu rugarea, ca sĕ o publice. Am făcut acestei redacţiuni cinstea de a-i preda în persónă declaraţiunea mea. Dl G. Hango mi-a promis, că o va publica după-ce se va consulta cu şeful seu, care îi dă direcţiunea spirituală.

Nu sciu cu cine s'a consultat dl Hango dar în loc sĕ publice declaraţiunea mea datată 23 Dec. şi predată în 24 Dec. — publică o declaraţiune dela acelaşi Dr. V. Bologa, care a avut cutezanţa sĕ mĕ atace atât de infam, pe cât de nevinovat sunt, dacă peste tot póte fi vorbă despre vinovăţie în acéstă afacere literară.

Declaraţiunea lui Dr. V. Bologa constitue un cas de cinism şi perfidie nemai pomenită.

Cu tóte acestea Redacţiunea „Telegrafului“ se face a crede, că eu personal aş fi satisfăcut prin ea.

Constat, că procedura acésta a dlor dela „T. R.“ e incorectă, că eu i-am rugat sĕ-mi publice „Declaraţiunea“ necondiţionat, şi că după acéstă procedură pretind şi mai mult ca sĕ mi-o publice în proximul numĕr, dacă nu vréu sĕ se facă complici ai numitului Dr. V. Bologa.

Dr. E. Dăianu.

Reflexiunile nóstre sunt următórele:

Dând cinstea cuviinciósă, te cinstesci pe tine însuţi, şi viceversa.

„Telegraful Român“ stă sub direcţiunea comisiunei administrative a tipografiei archidiecesane, care prin un delegat al seu exerciéză acea direcţiune.

Precum eu personal mĕ pun în legătură cu delegatul comisiunei, asemenea cred, că se pune şi Dr. E. Dăian cu conducĕtorii spirituali ai „Tribunei“.

Că corectă séu incorectă e purtarea nóstră, acésta e chestiune de apreţiare.

Noi credem, că am urmat de tot corect, când am dat ocasiune însuşi dlui Dr. Bologa, sĕ se declare personal faţă cu domnul Dr. Dăian.

Din capul locului am luat în afacere positiune de tot neutrală.

Publicăm la locul seu declaraţiunea dlui Dr. E. Dăian cu rugarea, ca în afacerea acésta persóna nóstră sĕ o lase cu totul la o parte. *G. Hango.*

Catastrofa dela Reşiţa.

In minele de fer şi cărbuni din Reşiţa s'a întêmplat în 6 Decembre st. v. o explosiune dintre cele mai îngrozitóre. Minele, şi în deosebi despărţĕmêntul „Széchenyi“ în care a

---

Ḑiarul unui copil drăcos.

Tradusă de *Giulio*.

(Urmare.)

Elsbett îşi acoperì ochii cu mânile şi ţipa cât o lua gura, Lili se sculă şi ḑise de tot blând: „Iorji, o Iorji aruncă-'l! Este 'ncărcat!“

„Predă-le tu vătav fireav!“ rĕspunsei eu jucând în horă şi ţintind asupra popii.

„O Iorji“ se rugă Lili apropiindu-se, încetézĕ, încetézĕ!“

„Voi omori pe fireavul de vătav de calea luptei!“ ḑisei eu!“

Aşa de rĕu cum mĕ simt acuma şi tot trebue sĕ rîd, când îmi aduc aminte, cum sări domnul Slokum peste spatele canapelei pitulându-se după ea. Lili 'mi prinse braţul. Eu 'mi făcui liber şi dădui foc.

Ah scumpul meu ḑiar, sĕ-ţi mai spun urmarea? Sĕcătura cea veche totuşi era încărcată! Am fost în grozavă rătăcire. Cine s'ar fi putut închipui, că era gata încărcat şi trebuia sĕ se descarce îndată ce atinsei cocoşul? Glonţul trecu prin spatele canapelei, ca şi cum n'ar fi fost nimic, şi lovì pe domnul Slokum drept în frunte, făcêndu-i o rană periculósă, cel puţin aşa ḑice doctorul.

Acuma ḑace în cea mai bună odaie. Doctorul este la el şi încă mulţi alţi ómeni. El nu mai ḑicea nimic, fiindcă nu póte vorbi, este inconsciu. Scii de bună sémă, că nici unui alt cine nu i-ar părea mai rĕu ca şi mie de cele întêmplate.

Aş fi vrut sĕ nu fi atins nici odată istoria aia veche. Şi ce nevoie avea sĕ fie chiar încărcată? Eu sunt încuiat în chilia mea, sĕ ḑice că o lună n'am s'o mai părăsesc. Pun rĕmas, ḑece contra unu, că de s'ar întêmpla sĕ móră, ar fi atât de mojici, încât nu m'ar lăsa sĕ mĕ duc nici chiar la înmormêntare.

Nu s'ar cădea sĕ fie atât de severi faţă de micul Iorji, eu n'am sciut, că-i încărcat! O Dómne! Dómne! La ce dracu face aşa o bucăţică mică de plumb atâta bărbăcélă în cap! Sunt vesel, că n'a fost Lili, că este o fată aşa de drăguţă. Ea mĕ sĕrută şi înbună când strigam atât de tare; îmi stau tot noduri în gât. Credém, că mĕ înec, aşa de grozavă spaimă mĕ cuprinse. Toţi afară de ea se uitau la mine atât de 'ncruncat, ca şi cum aş fi fost gol dracul. De voi fi cândva bărbat, cred că voi sci sĕ fac mai bune isprăvuri decât sĕ otrăvesc pe Hanzi séu sĕ puşc asupra popii. Dar eu unu nu voi fi cât îi lumea, că de oi ajunge închis şi de mĕ vor spênsura nu voi putea trăi ca sĕ mĕ fac mare. O ce mai dragi de gânduri!

Tótă nóptea de eri am dormit-o în plâns. Ḑiua de astăḑi a avut o lungime de mii de miluri. Pâne şi apă de dejun, pâne şi apă de prânḑ, pâne şi apă séra, sĕ n'ai suflet de om cu care sĕ povestesci, şi cu uşa încuiată. Trebue sĕ-mi descarc durerea îngrabă căci se 'ntunecă deja şi lampa 'mi e interḑisă nici măcar o luminică séu un lemnuş. Ei mĕ lăsară singur singurel, ca sĕ-mi ispăsesc pĕcatele în linisce întunecósă. O Betti, Betti vino! Ascultă, ér aud şópte la borta uşii — cine-i acolo? Ér sora mea Lili.

„Iorji“, ḑise ea tocmai prin borta uşii, sĕrman băiat, nu te simţi aşa de rĕu, lui îi merge spre bine“.

„Urra!“ strigai eu.

„Nu i-a mers pănă'n creeri. Canapéua a micşorat puterea glonţului. S'a oprit în frunte şi Doctorul Mor l'a scos. Acuma şede pe pat şi mâncă teie cu pâne şi unt. In una séu dóuĕ ḑile va putea merge acasă“.

„Eu mi-aş dori sĕ pot mânca pâne cu unt şi teie. Lili, tu eşti o fată bună. Nu te mărita după domnul Slokum, el nu resistă în foc. Dacă va trece şi asta, vréu sĕ-ţi ajuţ de a te mărita după Montagu şi voi încerca tot ce-mi vei cere. Rogu-te, Lili, n'ai vrea sĕ rogi pe tata sĕ-mi permită o lumină? Spune-i că-i crud sĕ lase băeţii mici sĕ miróse, eum se coc aluaturile, dacă e ca ei sĕ nu capete nici unul. Spune bucătăresii se'nchidă bine uşa bucătării, ca eu sĕ nu sciu, că la dejun se servesce şuncă cu óuĕ. Capĕtă veveriţa mea regulat de mâncare? Hector v'a fi credênd c'am murit.

„Spune-i mamii, că-mi-e témă sĕ nu mĕ bolnăvesc, am aşa un simţ de curios în fundul stomacului“.

Eu ḑic, că Lili este o fată excelentă! A găsit o cheie potrivită la uşa mea şi mi-a adus o carte nóuă, o bucată mare de aluat şi o lumină? Aluatul este grozav de bun. Dacă l'ar fi încuiat pe Robinson Crusoe într'o chilie, rĕmas'ar fi el acolo? Nu, el ar fi încercat sĕ se elibereze. Dac'aş avea nisce fórfeci mi-aş tăia cérfaşul în făşii, le-aş înoda în funie şi m'aş scobori prin feréstră.

(Va urma.)

isbucnit explosia fatală, a devenit un mormênt pentru mai mult, ca 100 lucrători, în mare parte români și cehi. Durerea vĕduvelor și plânsul orfanilor insoțite de gemetul nenorociților, gemet eșit prin crepăturile minei, au dat întreg orașului Reșița un aspect dintre cele mai triste. Reproducem după „Gaz. Transilvaniei“ datele următóre, despre ivirea, decursul și resultatul acestei dureróse întêmplări:

Catastrofa a isbucnit Vineri séra la 3 1/4 óre în ocna așa numită „Széchenyi“ din hotarul comunei Doman. Acéstă ocnă aparține minelor dela Reșița și este proprietatea societății căilor ferate austro-ungare. Ocna acésta e unul dintre cele mai bogate isvóre de cărbuni de pétră în minele dela Reșița, dar tot-odată și cea mai uscată și expusă explosiunei. In acéstă ocnă a isbucnit focul la o adêncime de 400 metri în pământ. Nu se scie sigur, prin ce împrejurări s'a aprins. Unii cred, că vre-un muc de țigară, ori vre-un chibrit aprins a dat nascere explosiunei, mai probabil se pare însĕ, că flacăra dela lampa unui miner a fost pricina nenorocirei.

Aprinzêndu-se gazurile, ocna a explodat. Păzitorul de mine Iosef Münster, care din întêmplare se afla în acésta ocnă, auzi detunătura și, ca om espert, numai decât înțelese, că s'a întêmplat o explosiă. Fugi imediat spre o altă ocnă din apropiere (ocna „Almásy“), ca sĕ dea avis muncitorilor deacolo spre a sări în ajutorul soților lor. Aceștia și plecară în grabă spre ocna „Szechényi“ In drumul lor găsiră mai mulți nenorociți, cari voind sĕ fugă, fură cuprinși de flacări, alții înecați de gaz, căzênd jos fără simțire. Numai decât muncitorii sosiți săriră sĕ-i scape, ridicându-i și scoțêndu-i afară la aer. Alții străbătură mai înlăuntru, luptând cu curaj și încordare extra-ordinară pentru mântuirea soților lor. In drum mai găsiră opt morți. Numai atunci vĕzură acești bravi muncitori, ce grósnică nenorocire s'a întêmplat. Voiră sĕ între mai adânc în ocnă, dar nu s'a mai putut. Limbile de flacări, ce șerpuiau prin cavernele ocnei, și aerul înădușit făceau imposibil sĕ străbată ființă viețuitóre înlăuntru. Fiind însă-și viéța lor în pericul mare, căutară repede sĕ se refugieze, fugind repede afară.

Intr'aceea flacările începură sĕ ésă prin gurile ocnei, aprinzêndu și unele clădiri, ce se aflau în apropiere. Pe la mezul nopții o nóuă detunătură puternică se auzi în adêncul minei, indicând o nóuă explosiă. Cu acésta înceta ori-ce speranță de a mai puté scóte cu viéța pe nenorociții muncitori din adêncul pământului. Detunătura acésta a fost atât de puternică, încât în urma presiunei aerului s'au sdrobit ferestrile magazinului de dinamită, ce se află la-o distanță de 50 metri.

In ziua, când a isbucnit catastrofa, se aflau în ocna 113 muncitori. In decursul nopții au fost scoși 28 morți și 21 greu răniți, ér alți 64 probabil, că s'au prăpădit și ei în mine. Diminéța se auziau țipete îngrozitóre și înădușite din adêncul pământului, după amézi însĕ țipetele nu se mai auziau, ceea ce indică, că nenorociții s'au prăpădit.

Intre ocnarii, cari au fost scoși morți se află și Românii: Nicolae Ghișa și Constantin Chincia; între grei răniți: Simeon Trandafir, Ioan Lupa, Augustin Codrean, Ioan Dragu, Ioan Crina, Pavel Anca, Ioan Gădină, Eremie Ciuca, și M. Grecu.

Tótă Reșița este în mare doliu. Clopotele se trag în tótă ziua. In 20 Decembre au fost îmormêntați de-odată în același mormînt 18 inși printr'un preot român gr. or. și altul maghiar rom. cat. Predici la mormînt preoții n'au putut ține, căci au isbucnit și ei în plâns alături cu nenorocitele vĕduve și copii orfani, cari presentă cel mai sfâșietor tablou. Abia au fost îmormêntați aceștia și alții au murit în spital.

După socotelile de până acum, societatea proprietară a îndurat o pagubă de 400,000 fl.

Noutăți.

Proba de cântări a membrilor „reuniunei române de musică“ din loc, din causa concertului de Mercuri séra, se va ține *Vineri séra dela 6 óre în sala dela „Musikverein“*.

* * *

Castelul Iulia Hașdĕu. Renumitul profesor de universitate, și savantul B. P. Hașdĕu și-au edificat un castel grandios în Câmpina, numindu-l cu numele fiicei sale: castelul „Iulia Hașdĕu“. Domnul Hașdĕu a rugat pe fostul metropolit-primat Ghenadie sĕ-i sfințéscă noul castel. La cererea I. P. S. Sale, dl Hașdĕu s'a învoit sĕ amâne ceremonialul până la primăvĕră.

* * *

Principele Ghica bolnav. Aflăm, că starea sanitară a principelui Dim. Ghica, președintele Senatului român inspiră serióse îngrijiri. A fost chemat prin fir telegrafic la patul bolnavului renumitul profesor dela universitatea din Viena Dr. Nothnagel.

* * *

Convocare. Prin acésta sĕ convócă adunarea generală ordinară a reuniunei învĕțătorilor gr.-or. români din districtul Zarand pe zilele *29 și 30 Decembre a. c.* în Brad.

La acésta adunare sunt poftiți a participa toți membrii precum și spriginitorii reuniunii.

Programa:

Ședința I, Duminecă în 29 Decembre a. m.

1. Serviciul divin împreunat cu chemarea Duchului sânt, după terminarea căruia se va deschide ședința prin președinte la 10 1/2 óre a. m. în localul școlei poporale din loc.
2. Constatarea membrilor presenți.
3. Statorirea programei.
4. Presentarea de esibite între cari și raportul general.
5. Alegerea comisiunilor.

Ședința a II-a in 29 Dec. la 2 óre p. m.

6. Constatarea presentelor.
7. Verificarea protocolului ședinței prime.
8. Discuțiune asupra temei: „Cari temeiuri sunt normative la premierea elevilor cu ocasiunea examenului de vĕră.
9. Constituirea reuniunei pe un nou period de 3 ani.

Ședința a III-a Luni în 30 Decembre la 8 1/2 óre a. m.

10. Constatarea presenților.
11. Verificarea protocolului ședinței a dóua.
12. Prelegere practică din Abcdarul de Ioan Popescu: „d cu son muiat“ de Georgiu Jula.
13. Prelegere practică din limba magiară: „adiectivul ca predicat“, de Ars. Duma.
14. Prelegere practică din comput: „multiplicațiunea cu multiplicatorul de mai multe cifre“, de Maria Cristea.

Ședința a IV-a Luni în 30 Dec. la 2 óre p. m.

15. Constatarea presentelor.
15. Verificarea protocolului ședinței a treia.
17. Raportul comisiunilor.
18. Statorirea budgetului pe a. 1896/7.
19. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului acestei ședințe.
20. Închiderea adunării.

Brad, la 18 Novembre 1896.

Vasiliu Dămian,
președinte.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARA

Cuvêntare

la Nascerea Domnului nostru Iisus Christos, de Titu V. Gheaja.

„Nu vĕ temeți, că étă vestesc vouĕ bucurie mare, care va fi la tot poporul, că s'au născut vouĕ astăzi Mêntuitorul, carele este Christos Domnul“. Luca II. 10 11.

In nenorocirea, care a urmat asupra mosului Adam ca pedépsă pentru neascultarea și prin el asupra neamului omenesc întreg, 'i-a dat D-zeu o rază mângăitóre, 'i-a lăsat o anghiră de nădejde prin acea făgăduință dumnezeéscă, că sĕmînța muerei va sdrobi capul amăgitorului șerpe, prin ceea-ce a vestit Dumnezeu înainte nascerea Mesiei, a Mêntuitoriului lumei, carele va nimici împĕrăția Satanei, și va întemeia împĕrăția lui D zeu pe pământ.

Nenumĕrați proroci, bărbați sfinți, însuflați de duchul sfânt, în legea cea veche prorocesc venirea Mesiei; ei se nisuesc a abate neamul omenesc dela rĕutăți la moravuri bune, dela idololatriă la închinarea unui Dumnezĕ făcĕtor al ceriului și al pământului; — se silesc a pregăti neamul omenesc spre cuprinderea posibilă cu mintea și cu inima a unui eveniment mai pe sus de fire, a unei lucrări mai îmbucurătóre de cât tóte bucuriile, mai fericitóre de cât tóte fericirile, spre primirea Mesiei celui făgăduit, spre înțelegerea nascerei lui Iisus Christos. — Dară. vai! întunerecul ce zăcea asupra omenimei îndărătnice și rătăcite, era așa de adânc, încât acelea stele, ce luceau în legea cea veche, prea puțin au putut sĕ-l străbată, necum sĕ-l risipéscă. Acele adevĕruri dumnezeesci, cari le prevesteau prorocii în legea cea veche, că au sĕ se întêmple cu — și prin venirea Mêntuitoru lui lumei, prea puțini le-au cuprins. Da, căci neamul adeseori se îndoesce în credința despre viitorul prorocit, și astéptă dorind sĕ se încredințeze despre adevĕrul celor făgăduite prin însași înplinirea făgăduințelor.

Dară étă, iubiți ascultători, că astăzi făgăduința dumnezeéscă s'a împlinit, și cuvêntul trup s'a făcut. Astăzi este ziua, în cerea sórele dreptății în lume a răsărit. Astăzi este ziua, în carea înainte cu 1896 de ani prorociile din legea veche s'au înplinit. Astăzi este ziua, în carea Mêntuitorul lumei, prea dulcele Iisus s'a născut. Așa dară ca ziua acésta prea însemnată, mare și binecuvêntată, sĕ o putem serba cu bunacuviință, mĕ voiu nisui a vĕ face sĕ înțelegeți: 1. cum s'a născut? și 2. pentru ce s'a născut nóuĕ astăzi Iisus

I.

Impĕratul Romanilor August, de a căruia împĕrăție se ținea și Judeia, în al 25-lea an al domniei sale a dat poruncă, sĕ se facă conscrierea sufletelor. Atunci a mers și bĕtrânul Iosif din Nazaret la cetatea lui David, — carea se chema Vitfleem, pentru că el era din neemul lui David, — ca sĕ se scrie dinpreună cu ficióra preacurată Maria, avênd ea în pântece dela Duchul sfânt. Dară fiind tóte locurile pline în oraș de mulțimea poporului, care venise la conscriere și neaflând Iosif cu Maria alt cuartel, s'au așezat într'un staul tăiat într'o stêncă, ca o pesteră. Aci i s'a împlinit preacuratei fecióre Maria, ca sĕ nască pe Iisus, ca sĕ se împlinéscă cuvintele îngerului, carele-i vestise: „Étă vei lua în pântece și vei nasce fiu și vei chiema numele lui Iisus . . . Duchul sfânt se va pogorî preste tine și puterea celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și fiul carele se va nasce din tine se va chiema fiul lui Dumnezeu“! Acestea s'au împlinit. Iisus Christos, în pesteră, în tăcerea nopții, s'a născut. Acésta este nóptea, despre care zisese Solomon: „Că lina tăcere cuprinzênd tóte, și nóptea cu a ei curgere mijlocind, cuvêntul cel atot-puternic, Dómne, din ceriuri, din scaunele împĕrătesci, cumplit, rĕsboinic, în mijlvcul pământului, celui de perit, a sărit“ (Ințelep. XVIII. 14. 15.) Fiul lui Dumnezeu înfăsiat în ieslea bobitócelor a fost culcat. Atâta smerenie a căpătat Iisus chiar din început, la nascerea sa. Născutu-s'a ca un prunc neînsemnat, dară s'a arătat însemnătatea lui Dumnezeu în tótă lumea. Născutu-s'a în întunerecul nopței, dară El a devenit lumina lumei. Născutu-s'a în Vitfleemul Judei. ca sĕ se înplinéscă ce s'a fost zis de prorocul: „Și tu Vitfleeme, pământul Iudeei, nici de cum nu ești mai mic între domnii Iudeii, că din tine va ieși povĕțuitor, carele va pasce pe poporul meu Israil“ (Michea V. 2.).

Iubiților creștini! Nu póte sĕ rĕsară sórele, fără sĕ se facă lumina zilei. Nu póte sĕ se nască Dumnezeu pe pământ, fără ca sĕ se arete Dumnezeirea Lui. Ceriul s'a luminat și mărirea lui Dumnezeu a strălucit preste locul acela. Ingerul Domnului se arată și vestesce păstorílor celor simpli și înspăimêntați de lângă Vitfleem nascerea dumnezeescului Mesia, zicêndu-le: „Nu vĕ temeți, că étă vestesc vóuĕ bucurie mare, carea va fi la tot poporul, că s'a născut vóuĕ astăzi mântuitor, carele este Christos Domnul în cetatea lui David! Și acesta va fi semnul: aflave-ți un prunc culcat în iesle“. — Și privind ei, étă cete de mulțime de îngeri luminați saltă în vĕzduchul ceriurilor, lăudând pe Dumnezeu și cântând: Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, pe pământ pace, între ómeni bună voire“. Păstorii se reculeg din frica ce-i cuprinsese, lasă grija lor lumésca, lăsându-și turmele lor,, alérgă spre Vitfleem, află în pesteră pe Mesia cel născut și i se închină lui, apoi eșind vestesc la toți minunile, cari le-au vĕzut, vestesc nascerea Mântuitorului lumei.

Pe când áceste se petrec la Vitfleem, étă colo în depărtare dela rĕsărit trei crai, bărbați străluciți, și ca magi iscusiți în sciință și în urma stelei, ce li se arată, pornesc pe cale, grăbind și ei cătră Vitfleem, și întrând în pesteră, cad în genunchi lângă iesle și sĕ închină pruncului celui născut și culcat în iesle, aducêndu-i daruri: aur, smirnă și tămâe. Da, căci ei au cunoscut că acest prunc, născut este acela, despre carele prorocise Isaia, zicênd: „este înger de mare sfat, sfetnic minunat, părintele veacului ce va sĕ fie, și că va fi mare stăpânirea lui, și păcei lui nu va fi hotar“ (IX. 6.). (Va urma.)

Din public. *)

Declarațiune.

În numĕrul 138 al foii *„Telegraful Roman“* la rubrica „Din public“ — pentru care redacțiunea nu ia responsabilitate — s'a publicat un articol: „Rĕspuns unui recensent“, sub care figurézĕ numele Dr. V. Bologa.

În acest articol, pe care mĕ abștin a-l cualifica, și care pretinde a rĕspunde la o recensiune literară apărută în nrul 269 al „Tribunei“, cu semnătura *„Polixen“* — se cuprind și următórele pasage:

„Scopul recensiunei însĕ de sub întrebare n'a fost sĕ critice elaboratul ca atare, ci sĕ îndrepte în modul cel mai *laș* un act de rĕsbunare la adresa subscrisului . . .“

„. . Étă unde duce logica și nobleța *dăiană*. Care însĕ însémnăți-o bine, dle Polixen, te cualifică drept *impertinent*.“

„Mie mi-e scârbă de atâta rĕutate.“

„Acésta procedură te dă de gol tot-odată, că umbli orbesce numai ca sĕ-ți rĕsbuni, fără a mai ține sémă de mijlóce. Este acésta bărbăție, vîrtute? Nu! e adevĕrată *nemernicie*! — vei zice însuți, resgândindu-te, dacă mai ai puțin simț de onestitate.“

„Află dar în nemernicia d-tale, că n'ai sciut barem sĕ-ți alegi ocasiunea de rĕsbunare . . .“

„La celelalte observări *dăiănesci*, cunoscênd odată fondul moral al tacticei, n'am decât sĕ adaug profundul meu dispreț, singura atenție ce merită.“

Étă starea faptică a cestiunei!

Abstrăgênd chiar dela considerările principiale subiective, ca teolog convins, eu pe calea obicinuită nu *pot* proceda față cu numitul Dr. V. Bologa, ér înaintea barei judecătoresci n'am sĕ-l pun, pentrucă consciința de publicist român al partidului național nu-mi permite ca sĕ supun afaceri de pressă și literare românesci la deliberarea juraților magiari din Cluj.

Pentru mine unicul for competent a judeca în causă este marele for al opiniunei publice românesci.

Înaintea acestui for declar următórele:

1. Autorul recensiunei, apărută în nrul 269 al „Tribunei“ și semnată „Polixen“ nu sunt eu; ea a fost trimisă din provincie la redacțiunea ziariului.

2. Împrejurarea acésta esențială și hotărîtóre în causă era cunoscută și dlui Dr. V. Bologa încă din ziua aparițiunei acelei recensiuni, pentrucă eu însuși i-am declarat-o ocasional.

3. De altfel eu, cu un om, care astfel scie rĕspunde într'o cestiune literară, care astfel de concepte are despre crescere și bunăcuviință, cum le arată Dr. V. Bologa, care în cestiuni de onóre e astfel cualificat, cum în casuri de notorietate publică a fost cualificat dînsul, care, în fine, a fost condamnat prin sentența tribunalului din Alba-Julia pentru o crimă, — nu pot sta de vorbă.

Insultele ori calumniile unui *atare* om pe mine nu mĕ *pot atinge* și nu-mi pot deștepta decât sentimente de compătimire și regret. Regretul meu în casul de față e cu atât mai profund, că Dr. V. Bologa stă în fruntea primului nostru institut pentru crescerea fetițelor, institut înființat și susținut de prima nóstră societate literară și culturală.

Sibiiu, 23 Dec. n. 1896.

Dr. E. Dăianu.

---

*) Pentru cele publicate în rubrica acésta redacțiunea nu este responsabilă.

Sz. 7520/86 polg. [187] 2—3

Hirdetmény.

Alólirott mint a nagyszebeni kir. törvényszék által kiküldött eljáró biró ezennel közzéteszem, hogy Szent-Erzsébet község általános tagositási ügyében az időközben elhalt Roth Károly megválasztott működő mérnök helyett egy más működő mérnök megválasztása iránt határnapul 1897 évi január hó 18-ik napját d. e. 9 orakor a szt-erzsébeti községi irodába kitűzőm és az 1893 évi jánuár hó 3-án 356 I. M. sz. alatt kiadott utasitás 61. §-a alapján felhivom azon birtokrendezési mérnőköket, kik a működő mérnöki teendőket ezen kőzséget illetőleg elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat, a mennyiben eddig még be nem adták, alolirthoz vagy az érdekelt felekhez a kitüzőtt határnapig küldjék be.

Tájékozásul megemlittetik, hogy a község határa 5622 holdnyi területet 8700 részlettel foglal magában, melyből 2100 holdnyi terület erdő és legelő.

Miről az érdekeltek a már megválasztott képviselők által azzal értesittetnek, hogy a fenn hivatolt utasitás 65 §-a értelmében, a mennyiben a mérnők választást bármi okból elmulasztanák, a működő mörnököt feltétlenül a törvényszék fogja kinevezni.

Azonkivül a hirdetmények 6 példánya a községi elöljáróságnak a megfelelő közzététel czéljából kiadatik.

A nagyszebeni kir. törvényszék nevében, Nagyszebenben, 1896 évi deczember hó 17-én. *Mihály Dezső*, eljáró biró.

Nr. 195/1896. [186] 3—3

Păduri de vêndare.

Biserica S. Nicolae din Braşov pune în exploatare şi prin urmare în vêndare 261·55 hectare pădure de stejar la moşia „Sudiţi“ şi 117·9 hectare pădure de stejar la moşia „Meteleu“, ambele în judeţul Buzĕu (România).

Ofertele însoţite cu vadiu de 5% din suma oferită se primesc atât la subscrisul comitet cel mult **până la 31 Decembre v. a. c.** cât şi la domnul inginer hotarnic *Teodor Berrea, din Bucuresci, strada Popa Tatu 33*, unde se pot afla şi condiţiunile mai de aprópe de exploatare şi vêndare.

Braşov, 3 Decembre 1896 v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. rès. dela St. Nicolae in Braşov.

David Almăşan, preşedinte. **Arseniu Vlaicu**, secretariu.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1896.

Budapesta—Predeal

Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat		Tr. de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat.	Tren de persóne
10.—	8.05	—	8.05	2.—	pl. Viena sos.	1.55	1.55	1.55	7.20	6 20
8.30	2.15	3.15	5.45	9.15	Budapesta	5.45	7.40	7.—	1.50	6.20
11.21	4.16	6.52	9.02	11.12	Szolnok	2.24	5.31	3.37	11.44	3.35
1.33	5.48	—	11.33	12.47	P. Ladány	12.03	3.56	1.19	10.03	1.34
3.42	7.08	—	1.48	2.11	sos. pl. Oradea-mare pl. sos.	—	2.37	11.04	8.43	11.32
3.58	7.15	—	2.06	2.18		—	2.30	10.44	8.38	11.17
4.38	7.43	—	3.03	2.50	Mező Telegd	—	2.01	10.07	8.11	10.42
5.20	8.18	—	3.45	3.26	Rév	—	1.34	9.30	7.46	10.08
5.43	—	Tren mixt	4.06	—	Bratca	Tren mixt	—	9.10	—	9.50
6.32	9.07	2.52	4.53	4.17	Ciucia	5.48	12.52	8.32	7.08	9.19
7.16	9.37	3.51	5.32	4.50	Huiedin	4.59	12.20	7.54	6.39	8.37
8.07		5.05	6.24	—	Ghîrbĕu	3.18	—	6.54	—	7.37
8.34	10.37	6.14	6.59	5.55	sos. pl. Cluş. pl. sos.	2.23	11.01	6.13	5.23	7.—
8.49	11.10	—	8.40	6.11			10.45	5.24	4.35	6.45
9.06	11 27	—	9.09	6.27	Apahida	—	—	5.02	4.14	6.27
10.12	12.30	—	10.40	7.27	Ghiriş	—	9.24	3.47	3.01	5.18
10.42	12.57	—	11.25	7.50	Cucerdea	—	8.54	3.06	2.25	4.43
11.01	1.09	—	11.49	—	Ujóra	—	--	2.49	2.08	4.27
11.09	1.16	—	11.59	—	Vinţul-de-sus	—	—	2.41	2.—	4.20
11.31	1.36	—	12.29	8.17	Aiud	—	8.23	2.17	1.38	3.59
11.48	1.54	—	12.55	8.33	sos. pl. Teiuş. pl. sos.	—	8.06	1.55	1.17	3.38
12.05	—	—	1.30	8.38		—	7.59	1 29	—	3.06
12.33	—	—	2.08	—	Crăciunel	—	—	12.55	—	2.40
12.47	—	—	2.27	9.09	Blaş	—	7.30	12.40	—	2.26
1.18	—	—	3.11	9.29	Micăsasa	—	7.09	12.01	—	1.54
1.34	—	—	3.31	9.42	sos. pl. Copşa-mică pl. sos.	—	6.56	11.41	—	1 35
2.13	—	—	3.46	9.44		—	6.54	11.14	—	1.01
2.32	—	—	4.08	9.59	Mediaş	—	6.41	10.55	—	12.45
3.04	—	—	4.45	10.22	Elisabetopole	—	6.20	10.21	—	12.16
3.40	—	—	5.27	10.51	Sighişóra	—	5.53	9.42	—	11.40
4.08	—	—	6.12	11.12	Haşfaléu	—	5.33	9.13	—	11.17
5.34	—	—	7.59	12.26	Homorod	—	4.27	7.45	—	10.03
6.12	—	—	8.37	12.58	Ágostonfalva	—	3.53	7.02	—	9.25
6.41	—	—	9.07	1.15	Apaţa	—	3.37	6.36	—	9.01
7.16	—	—	9.40	1.34	Feldioara	Circulézá numai Vineri	3.16	5.58	—	8.28
8.—	Tren acceler.	—	10.25	2.09	sos. pl. Braşov pl. sos.		2.45	5.08	—	7.48
—	11.—	—	—	2.19		7.01	2.18	—	—	—
—	12.26	—	—	3.01	Timiş	6.39	1.42	—	—	—
—	1.11	—	—	3.31	Predeal	5.11	1.12	—	—	—
—	8.30	—	—	9.30	sos. Bucuresci pl.	—	3.58	—	—	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne		Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren mixt	Tren de persóne
—	—	10.—	8.05	—	pl. Viena sos.	6.20	7 20	—	—	—
—	—	8.05	1.55	10.—	Budapesta	7.20	1.10	6.10	—	—
—	—	10.56	3.49	1.—	Szolnok	4.14	11.19	2.49	—	—
—	—	3.55	6.52	6.05	sos. pl. Arad pl. sos.	11.20	8.18	9.35	—	-
—	2.30	4.30	7.02	6.30		10.50	8.08	8.55	6.54	—
—	2.44	4.42	—	6.41	Glogovaţ	10.38	—	8.43	6.41	—
—	3.14	5.04	—	7.01	Gyorok	10.14	—	8.18	6.12	—
—	3.31	5.15	—	7.12	Pauliş	10.—	—	8.05	5.56	—
—	3.58	5.33	7.46	7.28	Radna-Lipova	9.46	7.29	7.52	5.40	—
—	4.30	5.57	—	7.51	Conop	9.15	—	7.22	5.02	—
—	4.50	6.13	—	8.07	Bêrzava	8.57	—	7.05	4.44	—
—	5.40	6.58	8.48	8.47	Soborşin	8.15	6.34	6.25	3.35	—
—	—	7.27	9.07	9.16	Zam	7.41	6 08	5.50	—	—
—	—	7.53	—	9.42	Gurasada	7.16	—	5.23	—	—
—	—	8.08	9.31	9.58	Ilia	7.06	5.45	5.13	—	—
—	—	8.26	—	10.16	Branicica	6.43	—	4.49	--	—
—	—	8.52	9.57	10.42	Deva	6.20	5.19	4.25	10.52	—
—	—	9.06	10.18	11.11	Simeria (Piski)	6.05	5 07	4.10	10.35	—
—	—	9.52	10.37	11.36	Orĕştia	5.19	4.39	3.31	9.51	—
—	—	10.16	—	11.57	Şibot	4.55	—	3.10	9.27	—
—	—	10.40	—	12.19	Vinţul de jos	4.34	—	2.49	9.03	—
—	—	11.01	11.18	12.32	Alba-Iulia	4.17	3.57	2.28	8.47	—
—	—	11.30	11.40	1.05	sos. Teiuş pl.	3.43	3.33	2.—	8.11	—

Budapesta, gara de vest—Orşova—Verciorova

Orient. Espres	Tren de persóne	Tren accelerat	Tren de persóne	Tren accelerat		Tren de persóne	Tren de persóne	Orient. Espres	Tren accelerat	Tren de persón.
8.36 Vineri	11.—	9.05	9.35	4.—	pl. Viena sos.	5.50	—	7.20	6.45	6.35
1.30	8.30	2.30	7.—	10.40	pl. Budapesta sos.	6.45	10.25	2.10	1.25	9.05
6.39	5.31	8 02	5.49	8.14	sos. pl. Timişóra pl. sos.	9.25	—	9.01	7.50	4.10
6.47	—	8.10	7.15	3.10		8.09	7.14	8.55	7.42	—
—	—	10.29	10.32	—	Caransebeş	5.15	4.15	—	5.37	—
11.05	—	12.30	1.09	6 58	Băile Herculane	2.37	—	4.40	3.27	—
11.45	—	1.20	2.39	7.35	Verciorova	12.50	—	3.40	2.18	—
10.55	—	11.40	6.25	—	Bucuresci	11.25	—	7.—	5.50	—

Cucerdea—Oşorheiu—Reg. săs.

—	2.30	8.10	3.11	10.59	Cucerdea	7.45	2.36	8.31	12.42
—	3.19	8.51	3.52	11.40	Ludoş	7.07	1.58	7.43	11.54
—	5.12	10.27	5.26	1.14	Oşorheiu	5.34	12.25	5.50	9.54
—	5.40	10.42	5.36	—		—	9.20	5.04	9 35
—	7.14	12.16	7.14	—	Reghinul-săs.	—	7.54	3.30	8.05

Ghiriş—Turda

Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt			Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară
7.33	11.—	5.—	10.21		Ghiriş	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5.20	10.41		Turda	4.45	10.10	3.—	8.52

Sibiiu—Cisnădie

—	5.30	2.15	8.31		Sibiiu	7.10	3.55	10.04	—
—	6.06	2.51	9.08		Cisnădie	6.36	3.21	9.30	—

Braşov—Zernesci

	Tren micst	Tren micst				Tren micst	Tren micst
	8.35	4.55			pl Braşov sos.	7.44	1.29
	9.05	5.13				7.29	1.14
	9.37	5.45			Cristian	6.59	12.51
	9.57	6.05				6.50	12.41
	10.17	6.25			Tohan. vechiu	6.30	12.15
	10.28	6.36			sos. Zernesci pl.	6.20	12.05

Simeria (Piski)—Hunedóra

6.15	11.35	4.25	10.28		Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46		Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12		Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Braşov—Chezdi-Oşorheiu

5.20	8.50	—	3.—		Braşov	8.15	1.46	—	7.12
5.53	9.33	—	3.34		Prejmĕr	7.45	1.16	—	6.34
6.35	10.31	—	4.17		Sepşi-S.-Georgiu	6.44	12 15	—	5.13
8 08	12.48	—	5.46		Covasna	5.38	11.08	—	3.43
8.45	1.37	—	6.23		Kezdi-Oşorheiu	4.56	10.25	—	2.37

Mureş-Ludoş—Bistriţa

4.—	9.10	—	4.20	—	Mureş-Ludoş	6.46	7.21	—	—	—
6.48	12.41	—	—	—	Ţaga-Budatelic	—	4.50	—	—	9.40
9.5	4.55	—	—	—	Bistriţa	—	1.16	—	—	5.55

Copşa-mică—Sibiiu—Avrig—Făgăraş

	Tren de povară	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren micst		Tren micst	Tren de persóne	Tren de persóne	Tren de povară	
—	4.45	2.20	11.55	7.10	pl. Copşa-mică sos.	9.34	12.35	6.25	3.05	—
—	5.18	2.50	12.21	7.41	Şeica mare	9.08	12.11	6.02	2.36	—
—	6.02	3.27	12.58	8.21	Lómneş	8.37	11.32	5.32	2.01	—
—	6.35	3.57	1.25	8.50	Ocna	8.11	11.01	5.07	1.27	—
—	7.01	4.19	1.48	9.15	sos. pl. Sibiiu pl. sos.	7.44	10 30	4.40	12.57	—
—	circul. numai Marţi şi Vineri	4.34	2.05	—		7.29	8 57	—	circul. numai Marţi şi Vineri	—
—		4.47	2.18	—	Şelimber	7.17	8.45	—		—
—		5.04	2.36	—	Veştem	7.01	8.25	—		—
—	—	5.26	3.01	—	Tălmaciu	6.42	8.04	—	—	—
—	—	5.42	3.18	—	Şebeşul sup.	6.21	7.36	—	—	—
—	—	6.16	3.58	—	Avrig	6.02	7 16	—	—	—
—	—	6.41	4.22	—	Porumbacul int.	5.25	6.40	—	—	—
—	—	7.07	4.50	—	Cârtişóra	5.01	6.13	—	—	—
—	—	7.25	5.10	—	Arpasul inf.	4.52	6.02	—	—	—
—	—	7.45	5.33	—	Viştea inf.	4.24	5.32	—	—	—
—	—	7.55	5.44	—	Beşimbav	4.14	5.14	—	—	—
—	—	8.15	6.06	—	Sâmbăta inf.	3.58	4.57	—	—	—
—	—	8.42	6.35	—	sos. Făgăraş pl.	3.28	4.25	—	—	—

Arad—Timişóra

—	6.20	11.25	5.—		Arad	10.43	3.44	10.55	—
—	7.08	12.15	6.14		Vinga	9.42	3.01	10.11	—
—	8.01	1.10	7.39		Timişóra	8.20	2.—	9.10	—

Simeria (Piski)—Petroşeni—Lupeni

11.—	6.10	11.27	4.20		Simeria	4.25	10.33	8.45	3.24
12.48	7.31	12.48	6.03		Haţeg	2.58	9.05	7.34	2.03
4 30	9.55	3.40	9.05		Petroşeni	12.01	6.10	5.25	11.25
5.15	10.20	4.05	—.—			8.38	—	4.54	9.15
6.20	11.32	5.10	—.—		Vulcan	7.47	—	3.56	8.22
6.40	11.55	5.30	—.—		Lupeni	7.15	—	3.21	7.50

Sighişóră—Odorheiu

—	—	3.22	11.08		Sighişóră	9.51	—	5 32	—
—	—	6.20	1.59		Odorheiu	7.15	—	3.—	—

Notă: Órele însemnate în stênga staţiunilor sunt a se ceti din sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. Numerele cele grase însémnă órele de nópte.

Redactor prov. Gavriil Hango.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.